

HRVATSKI

Godina XV., broj 2.

14. siječnja 2005.

cijena 75 Ft

Drvorezbar iz Petrovoga Sela

IZ SADRŽAJA

Seoski dom pun života
str. 2.

Otpočele su
budimpeštanske
„javne tribine“
str. 3.

Mala župna statistika
str. 4.

Hrvatska kulturna i
gastronomska večer
str. 5.

Novo vodstvo nakon
jubileja
str. 6.

Hrvatski božićni
koncert
str. 7.

Razgovori s povodom
str. 8. – 9.

Najnovije književno
obećanje
Gradišćancev:
Ingrid Klemenšić
str. 10.

Posljednja poruka
str. 11.

Ana Kodela-Vargović –
dobitnica odličja
Saveza Hrvata
u Mađarskoj
str. 12.

„Svaki suk kaže što će
biti iz njega“
str. 13.

Stoljeća hrvatske
književnosti
str. 14.

Zidni kalendar
iz Kemlje
str. 15

Seoski dom pun života

Nije bila loša zamisao kada je nakon reformi sumartonska mjesna samouprava ulagala u izgradnju velebnoga zdanja koje je bilo namijenjeno za društveni i kulturni život naselja. Jest da zgrada još ni danas nije dovršena, ali već je godinama pravo mjesto mjesnih i regionalnih priredaba.

U njemu je dobila mjesto i seoska knjižnica koja je tjedno otvorena dva puta po dva sata, i prije dvije godine otvoreni teledom koji je mještanima na usluzi svaki dan po šest sati, osim nedjelje.

U njegovim prostorijama održavaju se probe tamburaškog sastava, pjevačkoga zbora i plesne skupine.

Da bi ta kulturna ustanova djelovala redovito, sumartonska mjesna samouprava je odlučila primiti osobu za njezino vođenje, pa je u ožujku 2004., samo za mještane, raspisala natječaj za narečeni status razmišljajući tako da mještanim poznaje seosku zajednicu, njezine navike, običaje, probleme, manjinski jezik te da on najviše osjeća svojim dobro organiziranje društvenog života. Javilo se više osoba, od kojih su najboljom smatrali *Tünde Kuzma* koja je već od 1996. član mjesnoga kulturno-umjetničkoga društva, voditeljica sekcije pjevačkoga zbora i često je bila aktivna u organizacijskim poslovima kod raznih priredaba.

Na žalost zbog nedostatka materijalnih izvora, koji je trebao biti osiguran iz natječaja, status nije bio pokriven nikakvim honorarom ni plaćom, no u nadi da će se to riješiti gospođa Kuzma ipak je prihvatila

posao od 1. travnja i obnašala je dužnosti voditeljice Seoskoga doma bez ikakvog honorara do 15. siječnja 2005.

Njezina je odgovornost bila vođenje knjižnice (gdje je upravo u to vrijeme županijska knjižnica provela posvemašnji nadzor), otvaranje teledoma, a osim toga ona je organizirala niz aktivnosti za djecu i mnoge priredbe. Priredila je za djecu izradu pisanica kada su starije žene prikazivale izvorne pomurskih uzorke, natjecanje u igranju stolnog tenisa, glazbeni i čitalački tabor preko ljeta, berbeni povorku, proslavu na Sv. Nikolu, pečenje medenjaka za Božić, razna natjecanja, izradu nakita od bisera i drugih ručnih radova.

Voditeljica Doma organizirala je tečaj hrvatskoga jezika za početnike i za naprednije, naime, drži važnim da što više ljudi u selu uči jezik svojih predaka.

Zbog čega je radila gotovo godinu dana? Kako reče, žao joj je bilo djece koja su željna tih aktivnosti, jer roditelji nemaju vremena da se dovoljno bave njima, i zbog članova KUD-a koji su ju također nagovarali da to radi.

Najomiljenije je mjesto za mlade teledom

U Seoskom domu uvijek ima djece, ili za računalom, ili u knjižnici ili na nekom zanimanju.

S pomoću kulturnoga društva, samouprave, škole i dječjeg vrtića, u Seoskom domu organizirane su priredbe za umirovljenike, prikaz knjiga, natjecanje vinara, međimurska večer itd.

Gđa. Kuzma od 15. siječnja već službeno vodi poslove kulturnoga središta, naime, samouprava je opet raspisala natječaj, i ona je primljena u status, ovaj put i s plaćom.

Voditeljica ima nove planove, želi da Dom svim naraštajima u selu pruža zanimljive sadržaje, da ih okuplja i da se tim jača seoska zajednica. Voljela bi da se svi praznici organiziraju u Seoskom domu, kao što je priredjen Dan sv. Nikole kada su se okupili mještani od mališana do umirovljenika, i skupa se veselili blagdanu.

U godišnji plan uvrstila je i ustrojavanje kluba mladeži i kluba umirovljenika. Potražit će u selu starije osobe koje još znaju negdašnje običaje kao što je čihanje perja, krunjenje kukuruza i drugo, pa bi pokazali djeci, da se ne zaborave.

Gđa. Kuzma željela bi da što više ljudi posjećuje knjižnicu, stoga žitelje obavještava o novim knjigama.

Za mlade kani nabaviti videorekorder i sazdati malo kino. Naravno, kako ona veli, za to treba da joj pomažu i druge ustanove, zato svakako želi uspostaviti dobre odnose s njima.

Najveći joj je san da svi sumartonski naraštaji rado posjećuju Seoski dom i da ga osjećaju svojim.

Voditeljica Seoskog doma želi da što više mještana posjećuje knjižnicu

Beta

Otpočele su budimpeštanske „javne tribine“

Kako to pri kraju svake godine biva, u budimpeštanskim okruzima gdje su izabrane hrvatske manjinske samouprave, otpočinje „sezona“ održavanja tzv. javnih tribina koje služe ponajprije za davanje računa o proteklome 12-mjesečnom razdoblju kada predsjednici, odnosno zastupnici samouprava podnose izvješće svojim biračima o rezultatima ili možebitnim promašajima.

Poznato je da je u glavnome gradu u zadnjem, trećem izborom ciklusu došlo do izbora 18 hrvatskim manjinskih okružnih samouprava. Zasad je toj svojoj zadaći, na čelu s predsjednicima, prof. Lajošem Škrapićem, 26. studenoga, udovoljila budimska samouprava XII. okruga, odnosno 6. studenoga, s predsjednikom Ivicom Mareljinom samouprava XVIII. okruga.

U središtu naše samouprave održano je izvješće o ovogodišnjem djelovanju u XVIII. okrugu, na temelju kojeg je gospodarenje teklo u sličnim uvjetima, odnosno fondom novčanih sredstava, dok su između postojećih 11 manjinskih samouprava novčane mogućnosti, kao i lani, sa strane većinske samouprave bila diferencirana. Ipak je ostvareno niz kulturno-prosvjetnih akcija. Na početku godine u okrugu je gostovao KUD i muški Racki zbor iz obližnje Tukulje, a od 11. do 15. ožujka, na poziv većinske samouprave, u okrugu su gostovala grad-

načelnička izaslanstva zbrajmljenih gradova, u našem slučaju predstavnici grada Nina iz Republike Hrvatske, kada su vođeni i pregovori o daljnjoj uzajamnoj suradnji. Tijekom travnja je došlo do osmišljavanja gastronomskoga dana koji je bio toliko uspješan da će se ponoviti i iduće godine. Bilo riječi o aktivnom sudjelovanju povodom „Havanskih dana“ kada je gostovao poznati KUD zalskog Semartina. U pogledu pridavanju pozornosti materijalnim potporama, naša samouprava je prema svojim skromnim mogućnostima nastojala udovoljiti i toj zadaći. Tako su, primjerice radi, polaznici Alternativne škole Tivadara Kosztkove povodom sv. Nikole dobili poklon-pakete te pomoćna sredstva za unapređivanje svojih nastavnih programa. Samouprava je sa 100 tisuća forinta podržala obnovu garderobnih sredstava, točnije, narodnih nošnji budimpeštanskog ansambla „Luč“, a budući da su se Tukuljci uvijek rado odazivali njihovim pozivima na kulturne priredbe, i njima je za obnovu narodnih nošnji pružena pomoć od 65 tisuća forinta.

Glede gostovanja ninskoga tamburaškog orkestra „Branimir“ također su vođeni uspješni pregovori, što bi značilo da ima nade za još učestaliju uzajamnu suradnju.

Nakon izvješća i odgovora na postavljena pitanja nastavljeno je s prijateljskim druženjem.

m. dekić

Predsjednik Ivica Mareljin podnosi izvješće

Brojke, povjerenje, zakon ...

Smjer je razvoja našega vremena da nitko ne vjeruje nikome. Barem oni koji gube na nekom glasovanju ili referendumu. Svatko je sumnjiv, svatko vara, pa se moraju ponoviti izbori ili barem ponovno prebrojiti glasovi. Tako je to unutar i izvan naših granica.

Znam, nije lako biti gubitnikom, ali demokracija je demokracija, i ne znači da se mora u svašta sumnjati i optuživati druge bez razloga, bez ikakve osnovice.

Nedavno je u Mađarskoj održan referendum, sa *da* ili *ne* trebalo je (tj. moglo se) dati odgovor na dva postavljena pitanja. Do tog je referenduma došlo nakon što se sakupio zakonom određeni broj potpisa i nakon što je o tome odluku donio Ustavni sud.

Kao prije svakog izbora ili referenduma, i ovaj put je samome činu prethodila kampanja, a kako znamo, kampanja ima dvije strane: jedna strana želi nas uvjeriti na jedan način glasovanja, a druga strana na suprotno. Nakon referenduma, održanoga koncem protekle godine, teško je reći koja je strana pobijedila. Rezultat koji se rodio i jedna i druga strana smatra svojim uspjehom iako svatko dobro zna da je referendum bio nevaljan, što ujedno znači da je bio neuspješan. No našli su se ljudi koje nije ni to smetalo, tražili su da se i ti, inače nedovoljni glasovi opet prebroje, u nadi da će se roditi novi, za njih možda povoljniji rezultat. Te malobrojne „zanesenjake“ nije zanimalo ni to da time vrijeđaju više tisuća ljudi koji su bili odgovorni da se referendum provede propisano. Osim toga na drugi način razmišljanja nije ih navelo ni to da sve to ima cijenu, da se novac baca kroz prozor.

Kada su se glasovi ponovno prebrojili, isti su ljudi i nadalje ostali nezadovoljni i nadalje sumnjaju u ispravnost referenduma.

S tim u vezi pada mi na pamet jedna usporedba. Želim nešto kupiti, uđem u trgovinu i tamo se ispostavi da nemam dovoljno novaca, trgovine nema. Odem kući pa se vraćam s istom količinom novca u nadi da će možda sada isti novac biti dovoljan. (Možda bih nakon određenoga vremena i imao sreće, naišao bih na sniženje.) No to pravilo ne vrijedi za referendum iako neki misle da će se rezultati promijeniti. Idimo još dalje. Neki bi od tih ljudi željeli da se glasovanje ponovi, jednako tako u nadi da će se roditi drugi rezultat. Tim ljudima ništa nije skupo. Napose ako se ne radi o njihovu džepu i poštenju.

Već je prošlo dosta vremena kako sam se umalo pomirio s činjenicom da manjine u Mađarskoj nemaju svoje parlamentarno zastupništvo, ali nakon svega toga to mi je pitanje u mislima isplavilo na površinu. Dobro znamo da naše mnogo cijenjeno zakonodavno tijelo godinama krši Ustavni zakon, što ih uopće ne zanima, a istina je to i za Ustavni sud koji se i nakon tako dugoga vremena nije sjetio da barem upita cijenjene zastupnike zašto je to tako. Čini mi se da bi bilo utopistički pomisliti na to da taj sud na svoj dnevni red opet postavi to pitanje i da donese odluku da je Parlament to pitanje dužan riješiti u mogućem najkraćem roku.

Vrijeme prolazi, približavaju se novi izbori, koračamo po pločniku demokracije sve dublje i dublje u XXI. stoljeće, „uživamo“ i ponosni smo na činjenicu da smo dio Europe koja poseban naglasak stavlja na manjine, ali ta se težnja u našoj političkoj javnosti primjećuje samo u jednom smjeru. To se zalaganje kreće izvan granica.

- gujaš -

Svijet i mi

Pijesak

U teretani u koju zalazim moguće je vidjeti sve tipove ljudi. Tu su mladi nabilani muškarci, prekrasne djevojke u uskim športskim dresovima, sredovječni muškarci s trbuščićima, 40-godišnjakinje koje pokušavaju očuvati ljepotu i stas, ali i one udebljane, koje žele povratiti nešto od mladenačkog izgleda. Njihove oči i lica ispisuju stranice njihova života. Mladići sa širokim osmijehom i djevojke koje se čas ogledavaju u zrcalima raspoređenima sveudilj, a sljedeći čas motre jesu li pogledi muškoga dijela nazočnih upućeni njima, dakako uz neizbježne mobilne telefone. Njima je trening istodobno i izložba lica i tijela. Između dviju vježba smiješe se oko kao da poručuju – život je lijep, treba ga uživati. Hedonizam izvire iz svakoga njihova pokreta.

Oni nešto stariji izgledaju umornije. Mobilne su telefone isključili i ostavili u svlačionici da barem nekoliko trenutaka mogu biti izvan svakodnevnih problema. Voze bicikl, ili trče po pokretnoj vrpici kako bi se oznojili i iz sebe istresli otrovne tvari i sve frustracije. Na nekim licima je mir, druga su i dalje napeata, kao da i protiv naprava u teretani vode utrku, borbu za prestiž. Tu su i skriveni pogledi rastavljenih i raspuštenica, sredovječnih muškaraca i mladih dama, udavača koje su opasno zagazile u tridesete, zaljubljeni pogledi djevojčica u mišićave ljepotane. U nekim je očima tuga, u drugima želja, negdje opet jal. Sve je, međutim, kao u nijemom filmu. Gotovo nitko ne razgovara s drugim. Svaki gleda u prepreku koja stoji pred njim, kaneći ju savladati. Još samo ovu vježbu trebam napraviti, pa sam onda slobodan – misle mnogi od nas. Zatim smo sretni što je konačno svemu kraj i možemo na tuširanje. Uslijede kratki pozdravi, do sljedeće prigode. Tjednima, mjesecima smo tu jedni kraj drugih, a da ne znamo ništa o onima pokraj kojih se znojimo, o nekome tko nam je možda simpatičan. Tek s vremena na vrijeme primijetimo da netko tko je bio redovan ne dolazi više, ali niti znamo tko je to bio, niti zašto ga nema.

Svi mi koji smo u teretani imamo neki cilj. Jedni žele biti snažni i dojmilivi, drugi žele biti vitki i lijepi, treći dolaze zbog potrebe za kretanjem, nekima treba društvo, bijeg od samoće, ili možda kane pronaći životnog suputnika. Izgledamo baš kao i civilizacija, društvo u kojemu živimo. Sve je u redu, svi se ponašamo u skladu s društvenim normama, a opet osjećamo kako je ispod nas sklisko tlo. Tražimo oslonac, Sinaj ili Alpe, Karpate. Planinu koja će nas zaštititi od snažnog udara vjetera, obranu od poplava, od tsunamija, od potresa. Utječemo se Bogu. Međutim, naša svakodnevnica je takva da smo okruženi ljudima koje zanima površnost. Ne otvaramo se na radnome mjestu, ionako želimo što prije obaviti posao i doći doma. Onda pročitatmo novine, pogledamo televiziju i opet želimo malo mira, a ne slušati obiteljske žalopojke. Ono što čitamo i vidimo na TV prijammiku nas još više frustrira, nigdje ne vidimo sadržaj, bit, nešto što će nam usmjeriti živote. Obasipaju nas reklame koje poručuju što treba još kupiti da bismo bili mlađi, ljepši, zdraviji, pametniji.

Govori li tko o sreći, o duševnom miru, o smislu života, o životnim radostima? Pa i toga ima u svijetu. Međutim, onima koji upravljaju medijima, a samim time i događajima, radi stvaranja profita potrebno je što više plaćenih promidžbenih poruka, s nasmiješenim likovima koji reklamiraju sve i sva. Senzacionalizam možda neke ljude doista zanima, ali većinu ipak ne. Oni se traže, traže nešto što će ih zanimati, što će im pružiti tračak nade, radost, smirenje. Čovjeku je dana moć razmišljanja, ali se on sve manje koristi njome. Političke svade, sve negledljiviji filmovi i razne druge televizijske emisije u njemu izazivaju tek osjećaje, opredjeljivanje za i protiv, ali ne i razmišljanje. Darove koje je čovjek dobio, on sam odbacuje i tako sve manje biva čovjekom. Kao da se netko trudi da u njemu probudi osjećaje koji će ga nagnati da se osjeća što lošije.

Danas smo opet kao zrnca pijeska u pustinji. Raspršeni smo na sve strane. Onda puhne vjeter i otpuhne nas na jednu gomilu. Tamo smo do nekoga sljedećeg naleta vjetera. A svi vapimo za stijenom, za čvrstom zaštitom, za Bogom.

Dr. Ladislav Heka

Zahvalnica u Santovu

Mala župna statistika

Običaj je u katoličkim župama da se posljednjega dana kalendarske godine služi misa zahvalnica na kojoj župnik iznosi kratku statistiku iz života župne zajednice, podnosi financijsko izvješće za prošlu i planove za novu godinu. Tako je bilo i u Santovu 31. prosinca kada je župnik *Imre Polyák* u 18 sati služio dvojezičnu, hrvatsko-mađarsku misu zahvalnicu.

Prema tome, u 2004. godini u santovačkoj župi kršteno je 16-ero djece (prilično malo budući da je među njima i prvopričesnika), 13 dječaka i 3 djevojčice. Po nacionalnosti 13 je Mađara, dva Hrvata i jedan Nijemac. Prvopričesnika je bilo 26, 16 dječaka i 10 djevojčica. Po nacionalnosti 17 Mađara i 9 Hrvata (ne samo Santovaca, već i učenika hrvatske škole iz drugih naselja). Budući da se krizmanje priređuje samo svake tri godine, ono će se održati 12. lipnja ove godine.

Bilo je samo šest vjenčanja, a među vjenčanim mladima je bilo 10 Mađara i dva Hrvata. Kako je naglasio župnik *Imre Polyák*, umrlih je bilo 38, najmanje u posljednjih 10 godina otkako je on u Santovu. Od toga 17 muških i 21 žena, po nacionalnosti 21 Mađar, 10 Hrvata, šest Nijemaca i jedan Ciganin.

Kako smo čuli, među prihodi-ma se ističu milodari vjernika, a među izdacima troškovi obnove župnoga dvora 3.946.092, od čega je 60 tisuća potrošeno na obnovu santovačke Vodice. Za

ukrasnu osvjetljenost crkvenog tornja izdvojeno je 280 tisuća forinta, a seoska je samouprava primila na sebe troškove održavanja. Treba dodati da je crkveni porez za 2005. s lanjskih 1500 porastao na 1800 forinta po osobi (naravno odrasloj, već zaposlenoj).

Pripreme zaručnika koji se žele vjenčati ove godine počet će u utorak 8. veljače u 19 sati, a krizmanika u subotu 15. siječnja nakon večernje.

Nakon što su posljednjih deset godina obnovljeni župna crkva i župni dvor, za što je utrošeno više od 20 milijuna forinta, ove će se godine posvetiti uglavnom samo redovitomu godišnjem održavanju spomenutih zdanja. Među planovima u daljnjoj budućnosti pak planira se obnova krova župnog ureda, te putem natječaja obnova starih crkvenih orgulja. Dakako, i nadalje najvažnija zadaća ostaje duhovna obnova župne zajednice.

U tome je duhu započela i nova godina. Naime, u nedjelju, 9. siječnja, nakon zajedničke mise za hrvatske i mađarske vjernike, koja je održana u 9 sati, upriličen je novogodišnji koncert *dr. Pála Huszára* iz Baje na orguljama, koji je oduševio santovačke vjernike. Bio je to ujedno i poziv na obnovu starih crkvenih orgulja, koja osim mjesnih mogućnosti i želje iziskuje značajnu materijalnu potporu iz drugih izvora.

Tekst i slika: S. B.

Devet prvopričesnika

Hrvatska kulturna i gastronomska večer

Prema lanjskome zajedničkom dogovoru i suglasnosti, s većinskim brojem nazočnih predsjednika, u pogledu ostvarenja neprekinutosti i koordinacije zajedničkih programa budimpeštanskih hrvatskih samouprava, u klupskoj prostoriji HOŠIG-a došlo je do toga da se tradicionalne hrvatske zabavne večeri ili prigode i nadalje održavaju naizmjenično, odnosno svake druge godine domaćin bi trebala biti Hrvatska samouprava grada Budimpešte. Na temelju navedenih, tako je to bilo – uz materijalne potpore VI. i XIX. okruga hrvatskih samouprava – 27. studenog u prostorijama „Expressza“ na bulevaru kraljice Elizabete.

Goste i sudionike pozdravlja predsjednik Budimpeštanske hrvatske samouprave Stipan Vujić

Iako je početak večeri – prema pozivnici – bio zakazan za 18 sati, dobro na sat kasnije su se naši – izgleda, ovoga puta „komotni“ – gosti koji su se inače u prostranijim i u nešto manjoj prostoriji, ograđenoj staklom jedne od druge, veoma dobro mogli gledati.

Iskoristivši spomenuto kašnjenje uzvanika i gostiju te razmotrivši ovoga puta odista obilnost te šarolikost kulturnoga programa, tijekom prijateljskog dijaloga s predvoditeljem tamburaškog sastava „Orašje“ iz Vršende – na koji su neki prisutni njihovi suseljni bili veoma ponosni – Ladislavom Kovačevićem, saznali smo da su osnovani

prije više od šest godina, i da su prethodno bili glazbeni pratitelji naših KUD-ova u Mohaču te Rokokoa u Čikeriji. Njihovo ime – na što su dakako i ponosni – potječe od vršendskog brda zvanog Orašje, što bi za nas namjernike, na eventualnu čašicu-dvije, označavalo onaj dio ovoga baranjskog naselja koji označava vršenske vinograde i dakako s vinom pune podrume. Kako je i rečeno, njih petorica su, brat mu Atila Kovačević (printambura), Andrija Lupek (bastambura), Franjo Dervar Kume (kontra) te Ivo Pavković (harmonika) i naravno moj sugovornik kao basprimas, na samom početku svoga „bitka“, već osim rečenih, svirali i na

koji je uvaživši i prisutnost predsjednika dr. Mije Karagića i njegova zamjenika Stipana Karagića, zaželio dobrodošlicu i ugodnu zabavu svim našim predsjednicima i zastupnicima samouprava te mađarskim uzvanicima i simpatizerima Hrvata. Skrenuvši pozornost na postavljenu izložbu crtanih uradaka učenika koji su ljeti boravili na hrvatskome moru, i kupnje najnovijeg izdanja dr. Dinka Šokčevića „Mađarska prošlost – hrvatski pogled“, otvorena je ovogodišnja zadnja balsko-zabavna prigoda, Hrvatska kulturna i gastronomska večer u Budimpešti.

Tijekom programa naših učenika, KUD-a „Tamburica“, pod vodstvom koreografkinje Marije Silčanov i zbornoga pjevanja Stipana Pančića, preko dvije stotine gledatelja moglo je s pravom uživati u kulturnim vrednotama koje gaje naša djeca u svojoj ustanovi. Vidjeli smo, odnosno čuli: Gradišćanski ples s jastukom, Valpovo, Dalmatinske plesove iz Splita, Bačke bunjevačke plesove, te pjesmu tria Patricije Miljački, Edine Fogl i Atila Horvata „Sve sam, dado ...“.

Novinu dosadašnjih sličnih hrvatskih priredaba ovoga puta je značila izvrsna umjetnička izvedba uglazbljenih stihova rano preminuloga pjesnika Đuse Šimare Pužarova pod naslovom „U blatu tragovi ...“ koje je uglazbio Gabor Lendel, a izvođač bio naš hrvatski umjetnik Jozo Matoric rodom iz Starina.

„Orašje“ je svojim odista umjetničkim doprinosom uvelike uljepšalo nastup naše bivše – pa i sadašnje – poznate solistice omiljenih nam šokačkih i bunjevačkih melodija Anke Bunjevac. Slušajući njezino bisernočisto i zvonko interpretiranje, autora ovog napisa je podsjećala na našu popularnu divu opernoga i operetnoga žanra, „šokačkoga slavuja“, Mohačanke Anke

Kršić. Neprekidan pljesak dokaz je bio njezine izvanredne popularnosti. Možemo i ovoga puta ustvrditi da je s „Orašjem“ predstavljala unikat glavnogradske nam balske zabave.

I na kraju ponešto o gastronomiji, o na švedski način postavljenim predjelima, dalmatinskom pršutu i siru, gljivama s patlidžanom na žaru, salati od tunjevine i maslina, finim juhama od govedine te istarskoj maneštri – sve je to jamčilo da će i nastavak: rižoto od liganja, dalmatinski brodet, riba na žaru s blitvom, samoborski kotlet, a napose janjetina i odojak ispod peke, s pečanim krumpirom i miješanom salatom udovoljiti pravim gurmanskim zahtjevima nazočnih, a o kroštuli, bajaderi, zimskom kolaču, oblodni i paprenjaku – kao desertu – da i ne govorimo.

Jedino (možda zbog tolikog novca) mnogima je zasmatalo što je za sve specijalitete trebalo stajati neko vrijeme u redu.

Ništa zato, reče mi netko iza leđa, i mi, Hrvati, trebamo se polako prilagodavati suvremenim serviranjima voljenog „ića“ i pića.

Marko Dekić

Solistica Anka Bunjevac

Novo vodstvo nakon jubileja

Rijeka Mura u pomurskim naseljima uvijek je bila omiljena voda za opskrbu ribom ili samo za rekreaciju prilikom ribolova. Ljudi su pronašli dovoljno ulova za svoje potrebe u rijeci, čak i za prodaju, no odmicanjem vremena rijeka već nije zadovoljila ribolovce, stoga se u Serdahelu osnovalo ribolovno društvo koje se odlučilo za poribljavanje mjesnih šljunčara u kojima se već nije iskopavalo.

Ribolovno društvo „Partizan“ u Serdahelu osnovano je 1979. g., i od tada neprekidno djeluje. Labi je slavilo svoju 25. obljetnicu. Tijekom četvrt stoljeća sustav Društva u biti se nije mijenjao, no promjene zakona i vlasništva zemlje često su prisiljavale organizaciju na manje promjene.

Društvo danas broji 104 člana od kojih ima 75 odraslih, osam mladih i dva umirovljenika, te 19 djece. Podaci svjedoče o tome da sve naraštaje zanima šport „strpljivosti“ jer u prekrasnoj prirodnoj okolici Mure, gdje se zapravo nalaze i šljunčare, svatko se osjeća dobro nakon svakodnevnog posla ili školske klupe.

Predsjedništvo Društva godišnje jedanput organizira radnu akciju radi očišćavanja okoliša šljunčara, natjecanja na Danu naselja, te u ulovu kapitalnih riba i somova.

Predsjednik *Ladislav Penzeš* pokušavao je uspostaviti dodire i s ribolovnim društvima iz Hrvatske. Ribiči iz Kotoribe, Donje Dubrave i Goričana često su bili sudionici natjecanja, a i serdahelski su ribiči bili gosti u Hrvatskoj. Državno natjecanje hrvatskih ribolovaca iz Mađarske prvi put je organizirano u Serdahelu. Društvo je više puta organiziralo i međunarodni ribolovni i ekološki tabor za djecu, u kojem su uživali mali ribiči iz Pomurja i Međimurja.

Predsjedništvo Društva 8. siječnja 2005. g. sazvalo je redovitu Skupštinu na kojoj je došlo i do biranja novoga predsjedništva.

Sjednicu je otvorio *Stjepan Turul*, tajnik Društva, nakon čega su prihvaćene točke dnevnog reda. Predsjednici raznih odbora izvijestili su o godišnjem radu.

Nakon toga dosadašnje predsjedništvo odreklo se svoje dužnosti i birano je novo predsjedništvo. Za predsjednika je izabran *Šandor Vidmar*, za dopredsjednika *Ladislav Marikan*, za tajnika *Stjepan Turul*. Članovi Predsjedništva postali su: *Jeromoš Prosenjak*, *Josip Gujaš*, *Bela Bohuš*, *Stjepan Farkaš* i *Jože Mihović*.

Članovi Odbora za predstavke i pritužbe: *Lajoš Tot*, *Tibor Varga* i *Janoš Berta*. Za članove Nadzornog odbora su izabrani: *Marko Gujaš*, predsjednik, *Stjepan Kőnig*, *Žolt Kuzma* i *Čaba Doboš*.

Vodenje skupštine preuzeo je novi predsjednik Društva *Šandor Vidmar*, koji je u kratkim crtama izvijestio nazočne o novim prijedlozima. Izglasovano je da ako netko ulovi šarana od deset ili više kilograma, treba ga vratiti u jezero, te da se može hraniti iz čamca, no lov nije dopušten. Dogovoreno je i to da se neće organizirati mnogo natjecanja, naime, nije bilo vrednijih ulova, a novac se potrošio. Natjecanje će se organizirati na Danu sela i možda još jedno, bolje da se novac troši na poribljavanje..

Društvo u 2004. g. gospodarilo je s 2 milijuna 226 tisuća forinti, od toga najveći prihod dobilo je od dozvola (milijun 251 tisuća Ft, 195 tisuća je dobiveno od mjesne samouprave, 50 tisuća od Županijskoga društva, 100 tisuća preko natječajja, 112 tisuća od dnevnih dozvola, a 518 tisuća je ostatak iz 2003. godine.

Od tih novaca milijun 569 tisuća potrošeno je na poribljavanje, 250 tisuća na tabor i na natjecanja, obračun prema županiji iznosi 175 tisuća, najmanina 9356 forinti, a na obrasce, poštanske i putne troškove, te reprezentaciju 96 tisuća forinti Ft.

Društvo sada raspolaže sa 126 tisuća Ft.

Na sjednici je dogovoreno da će se povisiti i cijene dozvole, te da će se sakupljati novac za društveni rad, od čega bi platili najamninu raznih strojeva koji su potrebni za bolje uređenje okolice šljunčare.

Raspravljalo se i o tome da bi trebalo opkoliti šljunčare napisom, naime, kada je vodostaj Mure velik, često riječna voda ulazi u jezera i ispere ribe.

U tom pitanju Predsjedništvo će pokušati nešto korisno učiniti. Dogovoreno je da zabranu ribolova u pojedinim vremenim rokovima, npr. kada se ribe mrijeste ili kada je poribljavanje završeno, neće mijenjati jer to je u korist fonda.

Predsjedništvo je članovima obećalo da će o sjednicama i o najvažnijim odlukama biti obaviješteni preko kablovske televizije ili pisama.

Beta

Izložba i kušanje hrvatskih vina

Udruga hrvatskih vinogradara u Mađarskoj i Hrvatski klub Augusta Šenoae tradicionalno već nekoliko godina zajedno u sklopu adventskih programa Središta za kulturu grada Pečuha priređuju na Svetu Luciju izložbu i kušanje hrvatskih vina.

Prigoda je to da se članovi brojne Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj sretnu oko zajedničke kapljice, te da se kušaju i ocijene vina iz podruma mnogih gazda članova Udruge i njihovih prijatelja. Možda i nije toliko poznato našim čitateljima, ali Udruga hrvatskih vinogradara prešla je dugi put došavši do trenutka kada se njezini članovi biraju među ocjenjivačke sudove međunarodnoga karaktera koje čine vrsni stručnjaci enolozi.

Svake godine, već dvadeset i nešto godina, potkraj veljače ili početkom ožujka, Udruga organizira kušanje i ocjenjivanje vina svojih članova koji donesu uzorke vina na ocjenu. Vina ocjenjuje vrsni međunarodni ocjenjivački sud sastavljen od ponajboljih hrvatskih i mađarskih enologa čiji su savjeti više nego važni hrvatskim vinarima članovima Udruge.

Proглаšenje rezultata upriličuje se u nekom od baranjskih naselja gdje živi hrvatski živalj.

Kako saznajemo od predsjednika Udruge *Miše Heppa*, ove godine bit će to Katolj. Ocjenjivanje vina i proglašenje rezultata ocjenjivanja, te dodjela plakata i nagrada priredit će se početkom ožujka.

Stoga je i susret u podrumu Hrvatskoga kluba sredinom prosinca na Svetu Luciju bio prilika da se dogovore posljednji detalji za ovogodišnji susret svih članova Udruge i njihovih gostiju. Izložbu vina otvorila je dogradonačelnica grada Pečuha *Márta Kunszt*, a sudjelovali su joj ugledni hrvatski vinari i predstavnici vinskih kombinata iz Republike Hrvatske: iz Đakova, Kneževih Vinograda, Belja i Erduta sa svojim ponajboljim i najpoznatijim vinima.

Branka Pavić-Blažetin

Lanjski dug

Hrvatski božićni koncert

lako sve sigurnijim koracima koračamo u novoj, 2005. godini, još smo uvijek pod dojmom događanja iz stare, 2004. godine. Pogotovo je to aktualno za naš tjednik koji će i u siječnju obilovati prilozima i izvješćima s kraja prošle godine. Naime, kalendarski završetak godine uvijek je obilježen mnoštvom događanja i susreta koji su uvjetovani praznicima i blagdanima s kraja prosinca, tako i pojačanom aktivnošću onih civilnih i političkih tijela koja „moraju” potrošiti dobivena sredstva do kraja kalendarske godine.

Stoga zbog prirode izlaženja našega tjednika i zbog nadnevnika održavanja pojedinih priredaba dužni smo našim čitateljima referirati o njima, uz pozitivne misli kako ih to zanima.

Ovogodišnji Božić Hrvati grada Pečuha i okolnih naselja pa i županija, dočekali su u pravome božićnom ozračju. U sklopu adventskih priprema, Hrvatski klub Augusta Šenoa i

Djeca iz hrvatskog vrtića

Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoa u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika pobrinuli su se za nesvakidašnji događaj. U Pečuškoj prvostolnici održan je četverosatni adventski program što su ga obilježili mnogobrojni sudionici, a kruna tih događanja bio koncert je Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske „Lado”.

Hrvatski božićni koncert održan je 14. prosinca u prepunoj pečuškoj prvostolnici. Najprije su se predstavili najmlađi, učenici Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža iz Pečuha. U jednosatnom programu pokazali su dio svojih priprema za jedan od najvećih blagdana kršćanskoga svijeta, blagdana obitelji i mira, Božića. Mališani sa svo-

jim teticama u dopadljivoj koreografiji pokazali su kako se pjesmom i igrom spremaju dočekati rođenje maloga Božića. Potom su slijedili učenici četvrtog razreda osnovne škole s kazališnom igrom o prijateljstvu, ljubavi i zajedništvu. Učenici petog razreda odigrali su pastirsku igru iz evanđelja po Luki, o Josipovu odlasku s trudnom Marijom u Betlehem i traženju prenoćišta, o tišini svete noći i rođenju maloga Isusa. Učenici hrvatske gimnazije kao pravi profesionalci pokazali su kako znaju glumiti u maloj kazališnoj predstavi o ljubavi, toplini i potrebi za razumijevanjem, u predvečerju božićnih blagdana. Divljenje je izazvao i nastup zbora hrvatske škole.

Nakon programa učenika naše škole slijedila je sveta misa koju je služio Đakovačko-srijemski nadbiskup *mons. Marin Srakić*, uz koncelebraciju hrvatskih svećenika iz baranjskih naselja. Misi je nazočio i pečuški biskup *Mihály Mayer*. Svojim pjevanjem uz orguljašku pratnju kantorice *Anice Posavac* iz Šikloša uljepšali su je pjevači Mješovitoga pjevačkog zbora *Ladislava Matuška* iz Kujinja, *Poganske snaše* i *Ženski zbor Augusta Šenoa*.

Nakon svete mise slijedio je koncert Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske „Lado” koji će, vjerujem, svima nazočnima ostati u dubokom sjećanju. „Lado” je utemeljen 1949. kao nacionalni profesionalni ansambl. Od samih početaka svoga djelovanja kao jedan od svojih cilje-

va ističe promicanje narodnih plesova i pjesama diljem svijeta mnogobrojnim turnejama po najpoznatijim svjetskim pozornicama i koncertnim dvoranama, crkvama ...

Ansambl maksimalno uvažava izvorne narodne umjetnosti oživljavajući sve njezine sastavnice, scenski ih doradujući u njihovoj punini i cjelovitosti. Uz raznolikost hrvatskoga plesnog folklor, „Lado” odlikuje i bogatstvo glazbenog izražavanja, i vokalnog i instrumentalnog, čemu se poklanja iznimna pozornost.

„Lado” raspolaže jedinstvenom zbirkom vjerodostojnih narodnih nošnja izuzetne vrijednosti, tako da je svaki njihov nastup ujedno i prigoda upoznavanja izvorne hrvatske tradicijske nošnje iz svih hrvatskih krajeva. „Lado” je vlasnik niza gramofonskih ploča, CD izdanja, a zanimljivo je kako je upravo u 2004. godini dobio tri Porina za CD *Preveliku radost navješćujem vama Joška Čaleta* i nagradu *Ivan Lukačić*, na svečanom otvaranju *Varaždinskih baroknih večeri*, za najviši umjetnički doseg.

Napomenimo kako je „Lado” svoj pečuški nastup ostvario u sklopu božićne turneje. Uz Pečuh imali su nastupe u *Vukovaru*, *Županji*, *Ljubljani*, *Zagrebu*, *Varaždinu*, *Našicama* i *Subotici*. U sklopu svoga programa izveo je niz

božićnih pjesama iz svih hrvatskih krajeva te u posljednjem dijelu programa pod naslovom „Božić u svijetu” izveo je niz poznatih božićnih pjesama. Mješoviti zbor tog ansambla pod vodstvom *Dražena Kurilovčana*, u pratnji orkestra što ga čine tamburaši, gudači, cimbalisti, gajdaši, harmonikaši, pod vodstvom *Pere Istvančića* pokazao je svu ljepotu hrvatske sakralne glazbe i njezinu raznolikost. Od božićnih pjesama iz okolice *Zagreba* do koleda iz *Staroga Grada* s otoka *Hvara*, božićnih pjesama iz *Baranje*, pjesama i koleda iz okolice *Trogira* do svjetskih poznatih božićnih pjesama za zbor i orkestar, njihov nastup u trajanju od sat i pol vremena prošao je u jednom hipu. Bio je to pravi predblagdanski ugođaj, pun hrvatskog naboja koji je, vjerujem, bio i jedan od najljepših ovogodišnjih božićnih poklona Hrvatima ovoga prostora.

Priredbi su pribivali i ugledni gosti, među njima predsjednik *HDS-a Mijo Karagić*, generalni konzul *Ivan Bandić*, predsjednik Hrvatske kulturne udruge *Augusta Šenoa Mišo Hepp* i mnogi drugi vjernici, Hrvati od kojih su se neki na daleki put radi Hrvatskoga božićnog koncerta uputili u Pečuh iz *Santova*, *Sumartona*, *Kaniže*, *Serdahela* i drugih naših naselja.

Branka Pavić-Blažetin

Zbor hrvatske škole Miroslava Krleža

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj

Razgovori s povodom

Prvoga rujna s radom je počela novoutemeljena ustanova Hrvatske državne samouprave Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj. Na putu izgradnje kulturne autonomije najviše političko tijelo ovdašnjih Hrvata smatralo je potrebnim što prije utemeljiti ustanovu koja će se na početku trećega tisućljeća znanstvenim promišljanjima i radom baviti poviješću, kulturom, jezikom ... Svim onim elementima koji čine dio hrvatske nacionalne samosvojnosti i načina opstanaka Hrvata u prostoru Europske

Mijo Karagić

unije, u novim promijenjenim uvjetima. Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj djeluje pri Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, a za njegova ravnatelja imenovan je dr. Ernest Barić.

O Zavodu smo povelili razgovor s dr. Mijom Karagićem, predsjednikom Hrvatske državne samouprave te ravnateljem Zavoda dr. Ernestom Barićem.

Dr. Karagiću, u proteklih, recimo 13 godina, Hrvati u Mađarskoj svoju znanstvenu djelatnost nastojali su ostvariti putem zaklade, potom udruge kako bi danas došli, ja bih ga nazvala povijesnim činom, utemeljenja vlastite ustanove

koja ima za cilj usredotočiti i znanstveno obrađivati prošlost, sadašnjost i budućnost hrvatske zajednice u Mađarskoj?

– Slažem se s vašom tvrdnjom. I veoma me raduje što je HDS ove godine uspio stvoriti profesionalne uvjete za rad i djelovanje Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Nije to još završen posao, ali se nadamo kako će svi potrebni uvjeti za nesmetani rad biti osigurani ne samo za iduću godinu već i u godinama koje su pred nama. Kada kažem uvjeti, onda tu u prvom redu podrazumijevam financijska sredstva i pravne garancije. Mi inzistiramo na modifikaciji manjinskog zakona jer po našem sudu nijedna manjina danas ne može živjeti bez svojih ustanova, a te ustanove moraju biti profesionalno organizirane, moraju se stvoriti i pravni i financijski uvjeti njihova djelovanja. Nadam se kako će među tim ustanovama biti i Znanstveni zavod.

HDS kao utemeljitelj ima viziju njegove uloge. Što bi ona trebala biti?

– U prvom redu Znanstveni Zavod Hrvata u Mađarskoj morao bi obuhvatiti znanstveni rad ovdašnjih Hrvata. Danas, na pragu 21. stoljeća, raditi, politizirati, predavati hrvatski jezik bez znanstvene podloge i obrade navedenih područja ne može, ne može se djelovati ni argumentirati. Za što profesionalniji rad i razmišljanje od velike su važnosti znanstvena uporišta i rezultati istraživanja, i to u svim sferama manjinskog života. Očekujemo od Zavoda takav pristup radu i plan rada za iduću godinu koji će pomoći ostvariti navedeno.

Zavod je svoj rad „de facto“ započeo 1. rujna s jednim zaposlenim, osobom honorarnog ravnatelja i znanstvenog tajnika te četvero voditelja znanstvenih dionica, također u

honorarnom statusu. Za rad im stoji na raspolaganju iznos od nekih osam milijuna forinti.

Koji su planovi nakon ovoga skromnog početka. Koliko je proračunskih sredstava potrebno da bi mogla djelovati i planirati jedna ovakva ustanova?

– Baš danas sam o tome razgovarao sa suradnicima Zavoda. Mislim kako su suradnici i članici Zavoda sastavili dobar, realan i prihvatljiv program za iduću godinu. Po mome sudu i njihovim predviđanjima za djelovanje u idućoj godini trebalo bi osigurati 15-16 milijuna forinti. Nadam se kako ćemo uspjeti dobiti taj novac putem natječaja. Ponavljam, to (natječaj) nije rješenje. Financiranje što prije treba da uđe u financijski automatizam mađarske države i zbog toga treba što prije mijenjati manjinski zakon. Ovako trenutno smo prisiljeni putem natječaja objašnjavati nadležnima svoje potrebe.

Natječete se kod Ureda za nacionalne i etničke manjine?

Da. Hvala Bogu, mađarska je Vlada prije dvije godine osnovala fond za djelovanje, osiguravanje djelovanja ili sufinanciranje ustanova koje su u nadležnosti državnih samouprava. Za planski i nesmetan rad, ponavljam za dugoročni rad kojem ne visi mač nad glavom, te koji iziskuje veliko vrijeme i energiju, potrebno je da se financiranje što prije riješi po načelu automatizma. Bez toga ne može djelovati ni Zavod ni druge ustanove koje preuzme i utemelji državna samouprava.

Nije slučajno što se Zavod nalazi pri Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, koji je hrvatskim duhom zadobio mnoge naraštaje naših Hrvata, i duhovno je središte hrvatske zajednice na panonskome prostoru.

Učinili bismo veliku glupost da smo Zavod pokušali na neki drugi način organizirati. Prirodno je da se Zavod nalazi ovdje. Ljudi su tu. Profesori, naši znanstvenici, naš podmladak je tu. Kao što ste i sami rekli, naraštaji su završili svoje školovanje upravo ovdje u Pečuhu na Odsjeku. Svi oni koji žive u drugim našim znanstvenim središtima i središtima mogu se lako uključiti u rad i djelatnost Zavoda. Jako je važno i utemeljitelju i vodstvu Zavoda angažirati sve one koji pokazuju želju i volju, pogotovo su nam važni mladi ljudi. Ja osobno Zavodu se veoma radujem i drago mi je da ga napokon imamo. Siguran sam, poznavajući one koji ga vode, u njegovu budućnost. Naša je dužnost, mislim na utemeljitelja HDS-a, kao i u mnogim drugim slučajevima, osigurati novčane kondicije za nesmetano djelovanje i rad Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

Gospodine Bariću, nalazi se u novouređenom uredu Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, ustanove koja je počela s radom 1. rujna i kojoj ste vi na čelu.

Tako je. Odlukom Skupštine HDS-a nastalom u skladu sa zacrtanim ciljevima kulturne autonomije i formiranja svojih ustanova, pojavila se po našem sudu ustanova koja je već davno trebala biti utemeljena. Znanstveni rad je dugotrajan tijek koji ne daje rezultate preko noći, posao je to koji se ne može raditi ad hoc i amaterski, i zato nam je izričito stalo do toga da imamo ustanovu koja se izričito bavi znanstvenom djelatnošću. Napokon takvu ustanovu imaju i Hrvati u Mađarskoj. Naravno, sukladno strukturi smatrali smo, mnogi od nas, kako trebamo djelovati autonomno, ali dakako u skladu s ciljevima koje promiče i zbog kojih postoji

HDS kao najviše tijelo Hrvata u Mađarskoj. Nakon dugotrajnih priprema i razgovora, naime, radi se o jednome novom modelu, konačno je Zavod i profunkcionirao.

Vi ste ravnatelj Zavoda, dužnost je to koja vam je povjerena temeljem natječaja poslanog na raspis od strane HDS-a. Kako ste zamislili djelatnost ustanove na čijem ste čelu?

– Iz naziva ustanove slijedi kako ono što radimo i što ćemo raditi u želimo kanalizirati u profesionalne okvire.

Nemojmo zaboraviti kako je Mađarska članica Europske unije. Dvije bitne odrednice manjina u njoj, pa time i Hrvata u Mađarskoj, dva nova fenomena s kojima smo suočeni jesu globalizacija i prekogranična suradnja. Zavod je smješten u Pečuhu, u prostoru gdje živi brojčano najviše Hrvata u Mađarskoj. U skladu s mogućnostima mi želimo naš program ostvariti na način da on najbolje služi ovdašnjim Hrvatima.

Naš je program zamišljen dugoročno, srednjoročno i kratkoročno. Bez toga da bih nabrajao konkretne projekte, naš najveći projekt i naš najveći interes bit će usmjeren na temu Promjena tradicijske kulture Hrvata u Mađarskoj u 20 stoljeću te na izradu Leksikona Hrvata u Mađarskoj. Kada govorimo o ustanovama ovakovoga karaktera, u njima djeluju i rade afirmirani stručnjaci, ali osim toga ili barem toliko značajno je to što smo mi među naše ciljeve unijeli odgoj podmlatka. To nije kratkoročna ni srednjoročna zadaća. U spomenutom ozračju može se opstati, može se opstati u političkoj, kulturnoj i gospodarskoj „borbi” samo onda ako imate jaku znanstvenu elitu.

Ovo je jedan pokus. Tražimo oblik koji nije konačno određen, ali kako bi se malo prije spomenuti projekti mogli ostvariti uz određeni broj profesionalnih suradnika, želimo angažirati sve one koji na različite načine mogu pomoći

na pojedinim poljima, sve one koji se bave ili se u budućnosti žele baviti onim što Hrvati u Mađarskoj imaju, koji žele to znanstveno obraditi i predočiti u obliku studija, knjiga, na jedan opipljiv način, da se vidi da smo i to mi. Nije ovo stvar užega broja znanstvenika, vjerujem kako svaki Hrvat u Mađarskoj kada vidi knjigu o jeziku, kulturi, povijesti, kako će se on i na taj način poistovjetiti s tom prošlošću, s tom kulturom i tako naći svoje mjesto u njoj.

Ernest Barić

Za sve to potreban je određen broj profesionalnih suradnika, potrebna su i znatna financijska sredstva.

– Počeo bih ovdje od one ne prvi put izrečene istine „jedino je sigurno da je sve nesigurno”. Naravno, mi u našem radu ne možemo poći od toga. Neka jamstva imamo. Djelujemo od 1. rujna. Krenuli smo s organizacijskim kosturom koji bi trebao polučiti rezultate i biti jamstvo uspješnoga djelovanja. Smatramo kako nam za rad u idućoj godini treba 15-16 milijuna forinti.

Poučeni nekim drugim negativnim iskustvima, ne želimo sve napraviti odjednom. Krenuli smo u jedan proces i mislim kako Zavod ima svoju budućnost.

Branka Pavić-Blažetin

Literarno naticanje u hrvatskoj prozi u Austriji

Linak 04 s trimi dobitnici

Dražen Horvat (35) je dobitnik književnoga naticanja Linak 04, ko je Hrvatski akademski klub lani raspisao po drugi put. U Zagrebu rođeni Horvat živi u Požunu i je svojim pisanjem prvi put stupio u javnost. Drugo mjesto u ovom naticanju u prozi je osvojila 29-ljetna Ingrid Klemenšić iz Koljnofa, a treto mjesto je položila 19-ljetna Marija Čenar iz Dolnje Pulje. Prva Linka-nagrada je dotirana s 750, druga s 500, a treta nagrada s 250 E.

Po prvom Linku, naticanju u pjesmi 2002.ljeta HAK sa sjedišćem u Beču, je za lanjsko ljetno bio raspisao naticanje u prozi. Uvjeti su bili da djela budu na (gradišćansko)hrvatskom, da naticatelji ne smu biti stariji od 35 ljet i da djelo ima opseg od barem 3000 znakov. Kako je rekla Marijana Palatin, odgovorna koordinatorica Linka, ovim naticanjem su namjerno išli prema mladim ljudem i „kanili smo mladim ljudem pružiti mogućnost da se bavu jezikom i književnošću, a cilj je uz ostalo podupiranje narašćaja literarne scene.” Svih šest naticateljev je ispunilo date uvjete.

U žiriju za ovo naticanje su bili slavistkinja iz Zagreba, ka sada podučava hrvatski na sveučilišću u Grazu, Andrea Sapunar, književnica Doroteja Zeichmann i jezikoslovac i povjesničar kulture i književ-

nosti Nikola Benčić. Po tri kriteriji su ocijenili djela, po sadržaju jeziku i stilu. Dobitnik po sistemu bodov je nastao Dražen Horvat sa svojom pripovotkom „Sve vrti se u krugu”, drugo mjesto je osvojila Ingrid Klemenšić s „Posljednja poruka”, a treto Marija Čenar sa „Srića”. Tri ponosi su bili na gradišćansko-hrvatskom, a tri na južnom hrvatskom standardu. Nikola Benčić je uz ostalo rekao „nigdo nas ne more odvezati od toga da pišemo ako smo za to sposobni, i mi od naših književnikov očekujemo da nešto kažu, da se ne boju. Jako se ufam da ova djela nisu samo jednodnevne muhe ke se smrznu u prvom srižu. Mi smo odgovorni za našu književnost.”

Djela ćedu se publicirati u HAK-ovom časopisu Novi glas.

- Petar Tyran-

Sliva koordinatorica naticanja Marijana Palatin, Dražen Horvat, Marija Čenar i Ingrid Klemenšić

Najnovije književno obećanje Gradišćancev: Ingrid Klemenšić

„Ufam se da ću imati još volju i vremena za pisanje”

Koncem prošloga ljeta sviđeni smo s velikim uspjehom još jedne Koljnofke na književnom natičanju mladih, Hrvatskoga akademskoga kluba u Beču. Koliko je poznato, pred dvimi ljeti ispisanom u pjesničkom natičanju je treće mjesto osvojila takaj jedna Koljnofka, a sad pak Ingrid Klemenšić, za ku se čestokrat mora obraćati pero i u naši novina. Učiteljica hrvatskoga jezika u koljnofskoj školi, potpredsjednica Kolo-Slavuja i predsjednica Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, ovput se je predstavila s čisto drugačkove strane, zato smo ju ovom prilikom ispitkovali zavolj svojega književnoga uspjeha.

Otkud je došla ideja da se javiš za Linak u Beču?

– To je bilo zapravo zbog toga, kad u Beču i dandanas čudami mislu da pred dvimi ljeta sam se ja naticala u poeziji na Linaku, pod imenom Marija Gašpar, ka je pak nastala treća u pisanju pjesam. Odonda im moram odgovoriti da to nisam ja bila, da je to jedna druga osoba ka želji ostati pred javnošću anonimna i ja joj tu odluku poštujem. Poslije ispisanja lanjskoljetošnjega natičanja u prozi su me u Beču svaki put pitali, ću li se i sada naticati. Nisam je smila razočarati i odgovorila sam hoću. Tako u prvom redu mislim, moram biti zahvalna Mariji Gašpar, da me je i podsvjesno, prik drugih batrila da se ganem na ovom natičanju.

Jesi li se i prlje bavila s pisanjem ili ti je to bilo sad nek samo jedna iskra dobrodošlica?

– Lagala bi ako bi rekla da ne. Pokidob sam učiteljica, čudaputi sam imala priliku napisati svoja mišljenja o različiti tema, ili su me zamolili neka napišem male pjesmice za rodjendane. U tom krugu su se moji teksti i pjesmice vidile, ali ja zapravo

nigdar nisam mislila da bi to bilo nešto vridnoga ča bi mogla i morala zabilježiti za budućnost.

Ova priča, ka je nastala na Linaku drugo najbolje djelo, je dosta potresna, dodatno ako znamo da obrađuješ u njoj svoju osobnu bol. Suprot toga zašto si mislila da trebaš dotaknuti svojim perom uprav ovu temu?

– Nažalost lani u januaru naglo sam si zgubila oca. Njegovu smrt smo doživili u šoku. Ostali smo u takovoj situaciji da nismo se mogli oprostiti od njega, ni on od nas. U tekstu sam namjerno napisala njegov život i njegova životna pitanja, zašto je on tribao dojt do trenutka da je morao nas napustiti. Naravno su ova pitanja ostala bez odgovora i pred nami. Svenek mi se je to motalo u glavi zač on, i zač ovako mlad je morao pojt.

Koliko si djelala na ovom sastavu i kad si ga napisala, je li ti odlanulo na srcu?

– Na početku sam mislila da će biti teže napisati ove redice, ali kad sam se sjela pred kompjutor, rečenice su mi automatično došle jedna za drugom. Mučno mi je bilo ponovo oživiti one dane kad je ćaća bio u špitalju, ali danas već znam, morala sam ispisati svoju tugu, i ovo natičanje je dobro došlo.

Kako te je dotaknula druga nagrada i kako su te doma primili?

– Znala sam da je HAK dostao već tekstov. Svi znamo da su to bili različiti ljudi, teksti i u raznorazni tema. Sada smo morali napisati tekste pod šifrom, da člani žirija ni slučajno ne znaju ki je pisac jednoga ili drugoga teksta. Ovput smo morali poslati i kopiju svoje osobne iskaznice, a to zlamenuje da zaduženiki od HAK-a bolje su pazili na to da u natičanje ne zajdu anonimci kot prvi put. I iz toga se jasno

vidi kako je HAK ovo natičanje jur na profesionalniji način obavio. Do proglašenja rezultatov se nije znalo ki je bio u žiriji, a naravno nikako nisu

sebe natiraju na pisanje?

– Mislim da mladi ljudi, s manom skupa, imaju jako čuda problemov. Moraju na već mjesti djelati da si znaju izgra-

Koljnofska dobitnica Ingrid Klemenšić (sprava)

vandošli glasi kako su djela ocijenjena. Javila sam se za Linak tako da nisam imala ništ izgubiti. Ča ću reći drugo, bila sam iznenadjena, ali jako sam se veselila drugoj nagradi. Moja familija nije ni znala da sam nutradala svoj spis za natičanje. Kad se je sve proširilo, onda sam ga nek dala svojoj mami pročitati. Teško joj je bilo, ali ipak se je veselila mojemu uspjehu.

Predlani je i Croatica ispisala literarno natičanje, kako da se nisi na to javila?

– Gvišna sam da i na Linak ne bi se bila javila ako ne mislu (krivo) o meni da sam ja Marija Gašpar.

Što misliš, zašto imamo toliko malo mladih piscev i čim bi je mogli poticati da sami

diti svoju egzistenciju i vlašće cilje dospiti. To im zame energiju i volju.

Moremo li u tebi pozdraviti najnoviju i ujedno najmladju književnicu Gradišćanskih Hrvatov?

– Ki kako misli. Ja sam od početka bila osvidočena da ću djelati za Gradišćanske Hrvate. Meni je to žitak. Ako sam sposobna i na polju književnosti ča djelati za Gradišćance, onda će me to jako veseliti. Nigdor ne zna ča ga čeka u budućnosti, ali ufam se da ću imati još volju i vremena za pisanje!

Razgovarala:

- Timea Horvat -

Foto:

- Petar Tyran -

Sidim na autobusu. Okolo mene su isto takvi putnici. Jedan je mlađi, a drugi je stariji. Na lica im vidim strah i veselje. Pitam sebe: Kamo idemo? Zač sam ja ovde? Dok bi si dao odgovor, autobus zaustane. Šofer mi se javi da je kraj mogega putovanja. Kakvo putovanje? Nisam kanio nikamo ja pojt! Vrata se otpru. Ja stanem doli. Okolo mene lipa krajina. Dok se obrnem, je moj autobus već daleko. Pogledam tablicu. Ispišeno je: Zadnja štacija. Kakva štacija i zač zadnja? Moram to kako doznat. Moguće je da sam zaspal po domon od djela. Da, to more bit. Ali ne! Ja već dugo ne djelam. Onda odakle sam došao? I zač sam nek sam? Kaj je moja familija? Vidim da sam na velikom sinokošu. Okolo mene lipa dušeće kitice, stabalja, ptice i žarko sunce. Ovo opet ne štima! Sad je januar. Zima je bila kad sam se ganuo. Kako mora onda sunce žarko svititi? Malo me strah. Ovu situaciju ne razumim. Moram si malo glavu trapit da dostanem odgovore na moja pitanja. Utrudio sam se. Zagledam jednu klupu pod jabukovom stablu. Sjedem se. Ptice lipo veselo jaču. To su iste ptice koje čujem svaki dan doma kad idem s kuckom na ulicu. Onda sam doma! Ali jučer je bila zima, a i ova krajina mi ni poznata. Ovo ni moje selo! Okolo mene još ni dušu ne vidim. Najedanput čujem glase. Ide ki? Ne. U blizini zagledam jedno veliko platno. Zač je ovo opet simo došlo? Sad se momentalno čutim kod u ljetnom kinu. Malo bliže idem. Jedan film projiciraju na platnu. A zač ni ovde već ljudi? Ali nek meni biži film? A o čemu je rič ovde? Najedanput se pojavi jedan mali ditić na platnu. Sada zapravo primijetim da sam to ja. U siromašnom stanu sidim u krilu moje majke. Gledam joj lica. Lipa, zdrava i vesela. Oči joj blistaju od ljubavi prema meni. Sve ovo prati moj otac od drugoga nugla. Ali ki još fail! Moja sestra. Kaj je ona? Zač ni s nami? Friško se prekine film. Ostavite mi! Srce mi je puno radosti. Ali veselje mi opet prekine film. Tužni ljudi stoju na cimiteru kod jednoga groba. Moji roditelji se plaču. Gledaju u mali grob. To je moja sestra! Bog ju je zeo od nas. Sam sam ostao! Opet se prekine film. Srce mi

Ingrid Klemenšić

Posljednja poruka

pukne od tuge. Dugo ne dura pauza. Pojavu se novi kipi. Opet cimator. Uz grob stojim ja, mali dičak s dvi ljeti. Pogledam okolo. Svi moji rodjaki. Otac mi drži ruku. A ki fail? Moja mama! Pitam zač? Zač je Bog i nju zeo? Tako je mlada i srična bila! Ne kanim dalje gledati ov film! Ništ dobroga ne kaže. Nek tugu. Zamem si moć i ganem se po autobusevom putu. Ali nešto me povuče najzad na klup. Moram dalje gledati projiciranje. Selski marljivi ljudi, lapti, škola i moje ditiinjstvo. Veselim se. Friško bižu kipi. Najedanput stojim pred oltarom s mojom ženom. Zahusti mi srce tuga. Kaj sam ostavio moju ženu? Zač ni s manom? Film ide dalje. Jedno malo dite. To je moja divičica! Za sekundu se pojavi i još jedna mala. Ovo su moje kćere! Srce mi još friže tuče. Da, čekajte! Idem! Ali noge me ne primu. Ča je s manom? Zač nimam moći? Na platnu bižu ljeta. Kćere su mi zrasle, a mi živimo u miru i u ljubavi. Sad zaistinu idem! Zač sam ovde? Recite mi! Pomozite mi, prosim vas! Po meni film smi ovde zaustati. Ne! Ide dalje! Škura noć je. Nestrpljivo čekam jutro. Velika je tišina oko mene. Jedino čujem dišenje moje žene. Mirno spi. A ja? Nešto mi se ne vidi. Nemirno se obraćam sa stelji. Šperam da mi je zaspala ruka. Teško idu minute, a kod mene se ništa ne premine. Ne, to ne smi bit! Ne kanim da mi bude ča. Probam spat. Nažalost bez rezultata. Probudi se i moja žena. Ona me spitkuje, ali ja znam nek to rec da ča ni u redu. Nisam mislio da će mi bit ova noć posljednja u mojem vlašćem stanu. Došlo je jutro, i ja već na nogu ne znam stat. Prestrašeno sidim na stelji. Ovde ni pomoći. Veljek po doktora. Vidim na lica moje žene i kćere da ovo ni šala. Dojde hitna pomoć. Doktor me pregleda i, hvala Bogu, po njegovom mišljenju ništ ozbiljnoga. Bolje bi bilo ako bi me u bolnicu. Toga sam se bojao. Ali ča ču? Moram pojt. Friško smo u bolnici. Prvi pregledi. CT-snimanje, injekcioni, infuzija i ti vraži formulari. Na svaku sitnicu moram odgovoriti. Došla mi je kćer.

Blijeda sidi uz mene kod stelje i proba me razveselit. Okolo mene u hiži su stariji ljudi. Ufam se da neću dugo bit ovde! Pojavi se jedan doktor, zamoli me neka mu pokažem kako znam hoditi. Mislio sam to je lako. Ali ne ide! On me batři da se moram ispočivati. Sad sam se zapravo i ja prestrašio. Napamet mi dojde otac, ki je pred dvadesetimi leta s istim problemom došao simo, i ni već mogao domon dojt. Umro je ... Friško si izbijem iz glave te misli. Ja sam nek pedeset tri ljeta star, a on je onda bio prik sedamdeset. Kćer mi ide domon po moje stvari. Obeča da će se friško vrnut. Vidim na njoj da je skroz nervozna. Malo si probam gibat ruke. Ne ide! Nimam moći u njima. Strašno. Ove ruke, koje su mukotrno djelale, izgubile su si moć. Malo spim. Dojde mi kćer. Sve mi je uređeno. Veli da me je dala pozdraviti unuka i poslala poruku da se moram paščit domon. Sram me je, ali moram se plakati. Jako se bojim! Svi su mi rekli da ču nek jedan dan bit ovde! Ja ne vidim to tako. Ne pravam već objeda. Nimam volje. Kanim domon mojoj familiji. Suze mi curu. Kćer me batři. Moram se držati. Ostavi me da se ispočivam. Vidim joj na oči da se i ona jako boji. Otpodne je. I moja žena je uz mene. Malo se nek pominamo. Znam da muž mora bit čvrst, ali kod mene to ne ide. Jaučem od boli. Srce mi pukne, ako mislim na moju ljubljenu familiju. Sve sam udjelao za nje. Kćere su mi na dobrom putu. Dosada smo živili kod jednostavna familija, siromašno, ali u velikoj ljubavi. Sad je već sve gotovo. Morali bi samo uživati naša ljeta. Pred očima vidim svoju unuku kako se lipo igra na dvoru. Kucak biži uz nju. Na dvoru je sve bijelo od sniga. To je idilna slika. Ali stvarnost je da nemoćno ležim na stelji. Vidim na moji da me kanu razveselit. Žao mi je. Trudan sam. Bolje bi bilo malo spat. One se oprostiu od mene. Poberem si svoju moć i čvrsto držim svoju ženu. Ne kanim Te pustiti! Svi se plačemo. S manom ostane nek šogorica koja ovde djela. Friško je prošao dan. Ovde imam još

jabuku, moram ju pojist. Teško gutam. Već i jilo ne ide doli. Strašan mir je oko mene. Moram u kupaonu. Probam hoditi. Ne mogu. Pojavi se u hiži medicinska sestra. Zaveže me za stelju. Rob sam. Sad već znam da su mi ovo posljednji dani. Teško dišem. Molim Boga da me ozdravi. Kanim domon! Opet kratka pauza kod projiciranja.

Sad mi dojde napamet zač sam ja simo došao. Zapovidadam si da moram čvrst ostat. Ne kanim film dalje gledati! Na drugoj strani se pojavi dužičak tunel. Ako po autobusu nisam smio pojt, onda je moguće da moram novi put poiskati. Nek jedini put je. Jedna mogućnost. I ča me tamo čeka? Če bit bolje? Mora bit, drugačije ne bi me donesao autobus na ovo mjesto. Ali film još svenek biži. Mukotrno i bez moći ležim na stelji. Ne znam se već pominati, ostavile su me noge i ruke. Srce mi drugačije i slabije tuče. Cijeli dan nek čujem mrtvu tišinu i mašine koje me držu u žitku. U svakom hipcu čekam moje ljubljene. Ne znam im odgovoriti na pitanja. Suze mi curu. Plačem se. Moram vas ostaviti! Film se prekine! Kraj je!

Od druge strane se rasviti u tunelu, kot kad bi mi kanili pokazati put. Pogledam najzad! Zbogom, žitak! Zbogom, moji ljubljeni! Zbogom, prijatelji! Zbogom, moja i naša budućnost! Ganem se. Ov put mi ni tako težak. Veselo idem. Na kraju me čekaju. Ki su ti ljudi? Poznati su mi! Poznam je! Mama, tata, sestra, rodjaki i svi moji prijatelji. Svi me zagrlu.

Mama i sestra, koje nisam vidio već nek pedeset ljet, i moj otac ki me veljek zame pod svoju obrambu. Pogledam opet najzad. Vidim sve. Vidim stan, ženu, kćere, zeta, moju unuku, sve to imanje ča sam u svojem žitku s dvimi rukami stvorio. Sve ostavljam na vas! Živite dalje! Bez mene! Nekate bit tužni! Niste me nikad ostavili u nevolji! Znam da me ljubite, i onda ako niste u svakom momentu to nazvisti. Vridno je bilo živiti s vami. Sve drugo je Bog kanio. Bit ču s vami na sve vijeke. Molit ču Boga da vam se ostvari svaka želja. Pojte na tom putu na kojem smo skupa počeli. A ja ču vas peļjati i držati ruke ...

Ana Kodela-Vargović – dobitnica odličja Saveza Hrvata u Mađarskoj

Teta Jana Kodela-Vargović na Hrvatskom danu u Kaniži dobila je nagradu za osobit doprinos u kulturnom životu pomorskih Hrvata.

Rođena je 1927. g. u Pustari, gdje je završila i osnovnu školu. Zbog velikog siromaštva, čim je završila školu, morala je raditi. Od 1941. do 1943. radila je na raznim mjestima za grofa Šandora Fešetića.

U svojoj 18. godini udala se za Pustarca Remuša Vargovića. Nakon rata radila je u petripskoj zadruzi.

Teta Jana uvijek nešto radi

Othranila je sedmero djece. Sada već ima deset unuka i četiri praunuka.

S obitelji se preselila u Kerestur 1957., gdje i sada živi. Odgajajući djecu, vodila je domaćinstvo.

Na žalost muža je rano izgubila, 1980. Da bi svoju tugu lakše izdržala, često je pjevala. Kako mi je rekla, dok je radila s djecom na polju, uvijek su zajedno „popevali“ da bi „delo“ išlo brže.

Unatoč mnogim poteškoćama, teta Jana uvijek je vesele naravi, voli ljude, svoj materinski jezik i stare hrvatske tradicije, običaje kojih se i danas drži.

Organiziranje hrvatskoga kulturnog života započela je 1983. kada je krenuo program „Leti, paune“. Ona je tada okupila žene da ožive stare hrvatske pjesme i običaje.

Zapisivala je pjesme, običaje, od čega je na scenu postavljen svadbeni običaj „Svati v Keresturu“. Pod njezinim vodstvom društvo je nastupalo na raznim mjestima u Hrvatskoj i u hrvatskim naseljima u Mađarskoj.

Nakon političkih reformi, kulturni je život na nekoliko zamro. Na molbu načelnika Lajoša Pavlica, teta Jana je 1998. oživila ženski pjevački zbor, koji sada broji deset članova. Osim pjevanja priređuju i razne običaje: čihanje perja, trijebljenje kukuruza, izradu igračkaka iz luščine i nastupaju na raznim mjestima, svake godine odlaze na žetveno natjecanje.

Kada sam ju zapitala kako se osjećala prilikom preuzimanja nagrade, odgovorila je:

– Da sem dobila pozivnicu, neseam znala zakaj sem ja sama dobila, morti kaj bomo si kaj popevlemo v Hrvatskom danu. Ondak so mi rekli kaj se spravlam v reklina i v suknu, kaj bom tak v naši nošni. Ja sem kazala kaj ja ne bi se tak spravljala, nemam čas, par smo onda brale kuruzu, ondak sam se pak spravljala. Tam v Kaniži so mi rekli kaj si sednem napre, vidla sam kaj mi je tam ime, to mi je bilo nekak špajšno. Da su me zvali gore na pozornico, pak so mi roku dali i predsjednik Mađarske, pak Hrvatske, nigdar nem zabila. Da sem dišla dole tak so se dekile veselile kaj sem dobila odlikovanje kaj sam se plakala. Tak mi je lepo bilo, kaj sem i ja nešče, kaj znadu kaj i ja delam nekaj.

Na što ste najponosniji u životu?

– Na svoju decu, ja sem hranila sedem dece. Deca so jako dobra, spametna, pak i mene rada imaju. Njis sem naččila kaj živido pošteno i vek i meni dojdu, ja pak nim.

Želim vam još mnogo godina u zdravlju i uspjeha s pjevačkim zborom!

Njezine prijateljice iz zbora zamolile me da spomenem kakvo dobro srce ima teta Jana, naime, od novčane nagrade što

je dobila uz odličje dio je dala zboru da se potroši u korist kulture u Keresturu.

Beta

Predati mladima

Nakon nekoliko godina stanke, 1998. g. ponovno se osnovao ženski pjevački zbor u Keresturu pod vodstvom *Janice Kodela-Vargović*. Prvo se sastalo samo šest, zatim osam, a sada već deset žena. Zbor je od tada obnovio stare pjesme i više puta nastupao na raznim priredbama.

Žene: *Iluška Beli, Iluška Medli, Margita Andrašek, Anuška Andrašek, Margita Kuzma, Iluška Belan, Margita Režek, Eržika Šanta i Janica Vargović*, osim što dobro pjevaju, vješte su i u raznim starim poslovima, kao što je krunjenje kukuruza, čihanje perja, izrada raznih predmeta od komušine (luščine), od slame.

Žene su odlučile da će svoje znanje predati mladima, jer su i one sve to nekoć naučile od svojih baka i mama.

Istina da već danas nije potrebno raditi sve te poslove jer mnogo štošta se može kupiti u trgovinama, ali ipak je

svima najdraže ono što sami izrađuju.

Čim su se poljski poslovi završili, žene su sakupljale lijepe komušine da djeci prikažu kako su se nekada pravile igračke od te prirodne tvari.

U domu kulture okupili su se vrtičaši zajedno s članovima zbora i učili izraditi razne igračke. Pravljene su lutke (babe), mlin (melin), citere od kukuruzovine, krpene lutke, a žene su pripovijedale kako su se nekoć igrale. Dok su ručice radile, dječica su učila i hrvatske pjesme. Igračke su postale začas najomiljenije u rukama djece.

– Deca su najrašje zemale citere, kaj se zo tim morati je i svirate – kazala je teta Iluška Medli, koja je rado pokazivala djeci igračke.

Igračke od komušine će se pokloniti djeci, a idući susret s njima bio je 23. prosinca kada su im prikazali kako se nekada slavio Božić u Pomurju.

Igračke od komušine

Drivorizbar Ferenc Hogya

„Svaki suk kaže što će biti iz njega”

Predbožićno vrijeme kod petrovskog drivorizbara Ferenc Hogye je čas puno djela. Negdašnji komandant mjesne kasarne, danas u mirovini, pred desetimi ljeti je, kako i sam kaže, dravdošao i naravno čutio da ima nešto tajnovito, još nešto neotkriveno u svojoj ruci. Najprlje je po želji svoje kćerke Oršike iskinčio kuhaču, a ondada se išče put, prava

Na najvišoj točki bivše Ugarske, u Transilvaniji – majstor sa svojim stupom

cesta u toj meštiji. U njegovom stanu karkamo gleda čovik, svagdir su predmeti iz driva. Neki izdjelani, u raznoraznom obliku, a neki komadi još bez duše. Ukrasi, liki, figure, forme i spominki, a polig kuhinje mala prostorija služi za djelaonice. Ovde teče sadržajni dio rizanja, ovde se spoti čovik doklje zajde do krajnjega rezultata na kojega more gizdav biti. Najdu se ovde suki i koji 10-15 ljet ležu ovde, čekajući na bolju sudbinu. Zato na bolju jer, kako majstor kaže, „svaki suk kaže što će biti iz njega”. U međjuvrime se popije odlična kava s medom (prez toga ni gostovanja u dolnjem kraju Petrovoga Sela), a moj sugovornik povida: *Na početku sam začeo rizati isključivo narodne motive u različite predmete koji se doma hasnuju (škatulje za nakite, držalo za sol, salvete, zrcala, različite slike). Čudakrat sam prošao po formi šomodjskoga pastirskoga rizanja. To ni nikakova specijalna varijacija,*

*nego po mojem mišljenju najlipše se iz nje napravi gotovo djelo. Ima isključenu kolekciju motivov, vas sirovi materijal napunjuju s kiticami, a ni onda nimaš čut da je sve to pretirano, prepuno. Pred dvimi ljeti sam probuvao statue napraviti. Učim se na autodidaktički način, pak i redovni sam polaznik takozvanoga umjetničkoga studija u Velembi. Ferenc Hogya bliski je poznavatelj različite fele driva i tako se pomina o nji kot ka bi je i s riči mogao milovati. U veliko drivo čuda moreš rizati, ali je meko drivo laglje izdjelati. Ako pak poželiš nešto lipoga, onda se to mora izdjelati iz orihovoga, slivovoga ili kruškovoga driva. Onda mi se zna i ruka svrbiti za djelom. Kad ga zapitam, otkud si zame toliko materijalov ili kade kupuje drivo, slijedi odgovor: *Drivo češ najti na svakom koraku. Čudami se javu k meni kad išiču drivo, pozovu me neka pogledam morem li što začeti s djelići. Moja žena je mogla reći drugim da ako doma projdem naložiti pak zagledam kakov-takov suk za kojega mislim da će se naroditi iz njega nešto, to ću onda nakraj vreći. I u Šebu sam mogao nigda-nigda projti, tamo imaju veliku firmu za drivene stvari. U Petrovom Selu stanovnici, civilne organizacije, društva za razne prilike rado poručuju kod njega spomindare. Ovako je iz Hogyinih ruk izašlo jur već jezero stvari. Takovi su mali ukrasi za božićno drivo, adventski motivi na oblok, na vrata, grbi (petroviski, hrvatski, ugarski), stijenske ure, ali svenek se eksperimentira sa stvari i nešto novo se iznajde. Kako kaže, sad bi jur mogao napraviti npr. i garnituru za kuhnju za šest osob, ali to po cijeni driva dost bi čuda stalo u forinti. Petroviski drivorizbar sve češće je pozvan u Sambotel na različite izložbe, a na neki mjesti čekaju i s prikazanjem rizanja. U zad-**

nje vrijeme očividno se je povećala potražnja za drivom. S tim je već ljudi ki si u vlašćem stanu preferiraju drivo zbog njegove prirodnosti, topline i ugodnosti. Nezahtvalno i čemerno drivo ne postoji, kako kaže Ferenc Hogya, samo je potribno čuti njegov glas, i mora se znati baratati njim. Pokidob je danas jur Petrovišćan, rodom iz krajine rijeke Bodroga, iz ditiinjstva su mu ostali spominki da tamošnji stanovnici blizu su stali k drivu. Tamo se je svaki bavio rizanjem driva i svaki je sam napravio za se orudalje za djela na polju, zemlji. Dida mu je bio tesar, a njegov bratić napravi iz driva dičinje igračke. Pokidob Ferenc Hogya ima samo kćerke, ljubav prema drivu je prikdao, a i svoj hobi dao zavoliti i drugim dičakom u vlašćoj rodbini. Majstoru ovo nije samo hobi, nego, kako veli, prik toga se trenira samokontrola, koncentracija, iako čovik misli da nima živce za to. *Djelo s drivom je riznica bezgraničnih mogućnosti. Tako ni da čovik nešto jako želi i ne more, onda bolje stoji da ga ne interesira, ali niti se ne praha svaki drivom baviti. Tako se zgubu morebit veliki talenti, jer nigar ne otkriju u sebi na što sve bi bili spremni – kaže Ferenc Hogya, ki jur deset ljet putuje u drivu. Plesti, šivati, košaru splesti jur zna, u planu*

mu je da se upozna i s jilovačom i željezom. Kvizan je u tom da će negda pokrenuti i neki težaj za rizanje driva, ke to interesira ili smatraju zanimljivim. Kao svaki umjetnik trudi se sve savršenije djelati, ali tribi je pustiti i vrime da sve svoje napravi u ovoj ljubavi, izazovu, hobiju. *Negda zdavno sam si mislio da će mi ovo biti i novčani zviranjak, danas već znam da iz toga ništ neće biti. Na žalost moram se otpovidati i o načinjanju instrumentov, što bi me zapravo interesiralo, ali imam jednu falingu: nimam sluha ... Medjutim, petroviski različni produkti, božićne čarolije jur širom svita su odnesli glas o talentiranom mešturu. U najnovije vrijeme su zašli na narudžbenicu portreti urezani u drivnu sliku, tablice za označenje imen, ali napravljeni su i nadgrobni spominki, križi. Od lani u Transilvaniji na Hargiti (na najvišem vrhu negdašnje Ugarske) stoji u Petrovom Selu „komponirani” stup kojega su postavili Petrovišćani, med njimi Ferenc Hogya ki će vjerojatno još mnogobrojnim čarolijama razveseliti ter presenetiti ljubitelje driva. Ako pak negdo mene pita, ja prisižem na hrvatski grb iz orihovoga driva, ravno iz djelaonice Ferenc Hogye.*

Foto i tekst:
-Timea Horvat-

Božićni motivi

U organizaciji Matice hrvatske Zagreb i Ogranka Matice hrvatske Pečuh, u Pečuhu je početkom prosinca održano predstavljanje Biblioteke Matice hrvatske „Stoljeća hrvatske književnosti”. Predstavljanju su sudjelovali akademik *Dubravko Jelčić*, jedan od izvršnih urednika narečene biblioteke i priređivač njezinih brojnih naslova, profesor zagrebačkoga Filozofskog fakulteta, ugledni jezikoslovac *Marko Samardžija* i *Ivana Žužul*, redaktorka Biblioteke.

Predstavljanje je priređeno u

Stoljeća hrvatske književnosti

Nela Kočiš i *Vjekoslav Janković*.

Uređivački odbor Biblioteke odlikuje vrhunski tim stručnjaka, sastavljen od uglednih imena urednika i priređivača pojedinih svezaka i tema na čelu s glavnim urednikom *Vlatkom Pavletićem*. Po namjerama njezinih urednika, u ovoj biblioteci trebali bi naći mjesto svi važni tekstovi i svi pisci od prvih početaka do

(kajkavskim, čakavskim i štokavskim), ali i latinskim jezikom kojim su se dugi niz godina služili neki hrvatski pisci, neki sve do sredine 19. stoljeća.

Nadajmo se slijedom narečenoga kako će svoje mjesto, naravno zaslužno, ondje naći i hrvatski književni korpus koji je nastajao i danas nastaje na ugarskim prostorima, jer je i on svojim estetskim

i kulturološkim prinosom zavrijedio da bude u cjelokupnome hrvatskom književno-kulturološkom opsegu i da ga se tako vrednuje i razmatra. To je jedan od zadataka povjesničara književnosti. Kada će doći do toga pozitivnog iskorka, pitanje je na koje danas ne znamo odgovor. Ali s obzirom na činjenicu kako su ta djela zamišljena kao projekt otvoren naknadnim i najnovijim spoznajama, nadajmo se da na odgovor nećemo morati čekati sljedeća tri desetljeća, a možda će u njegovu traženju i ubrzanju rješenja pomoći i djelatnost Ogranka Matice hrvatske Pečuh, ili bi i to trebao biti jedan od njenih zadataka? Prvi svesci luksuzno opremljene Biblioteke počeli su izlaziti iz tiska u proljeće 1995. godine. Predviđa se kako će ta djela obuhvatiti više od tristo svezaka. Dobit će mjesta djela ostvarena na hrvatskome književnom jeziku od prvih srednjovjekovnih spomenika pa do vrijednosti suvremene književnosti.

Zanimljivo je kako ti svesci nisu obrojčeni, već su orazličeni bojama na hrptu knjige. Po bojama se razaznaje koji svezak kojoj vremenskoj ili tematskoj cjelini pripada.

Na predstavljanju u Klubu Augusta Šenoa

Branka Pavić-Blažetin

Hrvatskome klubu Augusta Šenoa. Nazočne je pozdravila *Janja Prodan*, predsjednica Ogranka Matice hrvatske Pečuh, predavši riječ uglednim gostima koji su govorili o dosadašnjim iz tiska izašlim svescima Biblioteke „Stoljeća hrvatske književnosti”, čiji je prvi svezak s književnim djelima Ante Starčevića ugledao svjetlo dana 1995. godine. Knjigu je za tisak priredio akademik Jelčić. Do danas u spomenutoj biblioteci tiskano je sedamdesetak naslova. Oni su se po veoma povoljnim cijenama mogli iste večeri i kupiti u Klubu.

U približavanju „Stoljeća hrvatske književnosti” nazočnim izlagačima su pomogli kazivanjem odabranih tekstova dramski umjetnici Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku

danas, naravno, među njima i oni koji su tijekom posljednjih pet desetljeća 20. stoljeća bili zabranjeni. Predgovor koji odlikuju sve naslove tih izdanja ima ulogu iznijeti niz novih otkrića i podataka do kojih je u posljednjih 30-ak godina došla znanost, poglavito povijest književnosti. On (predgovor) treba svim zainteresiranima pružiti optimalan fond obavijesti o epohi, vremenu nastanka i života djela te o piscima i njihovim opusima, dok bi sve obavijesno-interpretativne tekstove trebala odlikovati potpuna sloboda mišljenja, bez ikakvih idejnih i estetskih predrasuda i pritisaka. U „Stoljeća hrvatske književnosti” svoje mjesto, prema namjerama urednika, treba naći sve najbolje ostvareno hrvatskim književnim jezikom

Nastavljaju se prela i balovi u Bačkoj ...

22. siječnja – Bunjevačko prelo u Gari

Sviraju *Bereški mladi tamburaši* i domaći TS „Bačka”.

29. siječnja – Veliko bunjevačko prelo u Baji

Poseban gost *Miroslav Škoro*, svira TS „Orašje” iz Vršende.

5. veljače – Šokački marindanski bal u Santovu

Svira TS „Orašje” iz Vršende.

Racko prelo u Baćinu

Goste zabavljaju „*Racke žice*” iz Dušnoka.

Bunjevačko prelo u Aljmašu

Svira TS „*Baranja*” iz Pečuha. U 18 sati prigodni kulturni program u kojem nastupaju domaći izvođači.

12. veljače – Muško prelo u Gari

Goste zabavlja domaći TS „Bačka”.

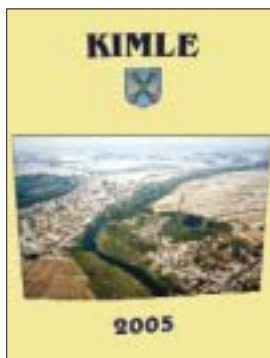
26. veljače – Bunjevačko prelo u Čikeriji

Svira TS „*Orašje*” iz Vršende, a u prigodnom programu nastupaju *KUD Matija Gubec* iz Tavankuta i domaći *KUD „Rokoko”*.

S. B.

Zidni kalendar iz Kemlje

Kemljanska samouprava s lipim božićnim darom je prenetila svoje zastupnike, poznatike i, naravno, stanovnike ovoga sjevernogradišćanskoga naselja. Ljetos u tamošnji stani dospit će na stijenu zidni kalendar koji je prik poštansko-ga puta zašao i u Petrovo Selo. Prvu stranicu kinči kemljanski grb, a pod njim vidimo dunajsku vladavinu, prekrasnu pokrajinu sela Kemlje i nje okoliće. Iako sve još nije zabilježeno večezično, nazivi danov su napisani, uz ugarski, i na hrvatskom, nimškom i talijanskom jeziku. (Ovo zadnje i zato jer Kemlja njeguje prijateljske veze i u Italiji.) Pod miscem januarom dobivamo sve informacije o izdavačtvu, kemljanskoj samoupravi (adresa, tele-

Božićni poklon kemljanske samouprave

fon, email-adresa). Pod slikami u koloru svenek su navedene tradicionalne priredbe Hrvatske ili Nimške manjinske samouprave, ili predvidjeni seoski programi. Tako se doznanje po ovoj kroniki da u februaru 2005. ljeta se slavi jubilej

Mate Meršića Miloradića i da će se i u ovoljetošnjem kratkom fašenjku održati hrvatski bal i školski maskenbal. U marciju se očekuje nacionalni praznik 15., utorak, za kojega se jur ljeta dugo pripravlja posebna kulturna predstava. U subotu, 30. aprila, će se ponovo postavljati majpan ki se miscedan kasnije istanca u okviru Manjinskoga festivala „Mali Dunaj“. U majušu je ovde i prošecija s bakljami, prilikom Dana junakov. Krajem ljeta prava je atrakcija, a ovput bit će i jubilarni, 5. vodeni karneval s nastupom brojnih domaćih ter pozvanih društav pod vedrim nebom, a uvečer povorka nakinčenih čunjkov. U septembru jur uobičajeno se priredjuje Hrvatski dan, a u mjesnoj hrvatskoj crkvi se pomoli i za pedagoge. Približavajuć se kraju ljeta, svagdir se posvećuje veća pažnja i starijim ljudem. U Kemlji 14. oktobra je predvidjen večer penzionistov. U novembru se oživljavaju običaji na Martinje, a zadnji misc u ljetu je posipan pohodom Barbare, dolaskom Mikulinje, adventskim koncertom, božićnom folklornom galom, betlehemskimi igrami, i zopet smo zašli kraju jednoga ljeta. Zato se ufamo da u stvarnosti neće ovako hudo bižati dani jedan za drugim. O fotografija samo još toliko da su prekrasne, ki s kemljanskimi prirodnimi lipotami, karakterističnimi spominki, zgradami ki pak s liki domaćih folklornih društav obraduju znamda mješćane uprav tako kako i mene u vlašćem djetatnom nuglju. *-Tih-*

HOŠIG iz Budimpešte u Bačkoj

U petak, 14. siječnja, Hrvatska osnovna škola i gimnazija iz Budimpešte gostuje u Bačkoj. Tom prigodom HOŠIG (Hrvatska osnovna škola i gimnazija) predstaviti će se kulturnim programom koji će se upriličiti prvo u Santovu u 13 sati u mjesnom domu kulture, a zatim i u Aljmašu u 17 sati.

S. B.

Hrvatski vaterpolisti na Svjetskom prvenstvu

Hrvatska vaterpolska reprezentacija osvojila je prvo mjesto na kvalifikacijskom turniru za plasman na Svjetsko prvenstvo održanom u talijanskoj Imperiji, nakon što je u završnici pobijedila domaćina Italiju 5 : 4. Za reprezentaciju Hrvatske dva gola postigao je Đogaš, a po jedan Burić, Hinić i Karač. Nakon što su pobjedom u polufinalu u subotu protiv Slovačke izborili plasman na Svjetsko prvenstvo, hrvatski su vaterpolisti u nedjeljnome finalnom dvoboju porazili Italiju. Tako je novi hrvatski izbornik Ratko Rudić uspješno odradio prvi ispit na klupi „barakuda“. Hrvatska je reprezentacija zaključila kvalifikacijski turnir bez izgubljenog boda, u pet susreta upisala je pet pobjeda i sasvim zasluženo izborila put u Montreal, gdje će se u srpnju održati Svjetsko prvenstvo. Plasman na SP izborila je i Rumunjska koja je u dvoboju za treće mjesto pobijedila Slovačku.

Najbolji hrvatski skijaš Ivica Kostelić zauzeo je peto mjesto u slalomu za Svjetski kup voženom u francuskom Chamonixu, zaostavši za pobjednikom 1.57 sekundi. U slalomu skijašica za Svjetski kup u talijanskoj Santa Caterini od hrvatskih skijašica Nika Fleiss bila je 16., Ana Jelušić 22., dok je Janica Kostelić odustala u prvoj vožnji. Vodeća skijašica u slalomu i u ukupnom redosljedu Svjetskoga kupa Finkinja Tanja Poutiainen utruku je završila na šestome mjestu i time je osvojila novih 40 bodova, i sada ima 93 boda više od drugoplasirane Janice Kostelić u ukupnom poretku Svjetskoga kupa.

Hrvatski tenisač Ivan Ljubičić sjajno je započeo sezonu. Nastupom u finalu prvoga ATP turnira sezone u Dohi (u finalu je poražen od znatno najboljega igrača svijeta, Švicarca Rogera Federera) osvojio je 35 bodova, i tako zauzeo drugo mjesto na prvoj ovogodišnjoj ATP Championship Race ljestvici za prvaka. Isti broj bodova kao i Ljubičić (po 35) imaju i pobjednici turnira u Adelaidu, Švedanin Johansson, i Madrasu, Španjolac Moya. Prvo mjesto rezervirano je za najboljeg tenisača na svijetu i pobjednika Dohe, Švicarca Rogera Federera, koji ima 50 bodova. Na ATP „entry“ listi, na kojoj se računaju bodovi osvojeni na turnirima u posljednjih 12 mjeseci, u uvjerljivom je vodstvu također Roger Federer sa 6,525 bodova, ispred Amerikanca Andyja Roddicka i Australca Lleytona Hewitta. Na toj „ulaznoj“ ljestvici Ivan Ljubičić je obranom nastupa u finalu Exxon Mobil Opena u Dohi ostao na 22. mjestu. Mario Ančić, koji zbog ozljede zgloba ne će igrati sve do Australian Opena, nalazi se na 29. poziciji, dok je Karlović zasad 59. Prva ovogodišnja WTA ljestvica najboljih tenisačica svijeta nije donijela nijednu promjenu među prvih deset s obzirom da su sve najbolje igratiće odlučile preskočiti prvi tjedan. Na čelu se i dalje nalazi Amerikanica Lindsay Davenport sa 4,760 bodova, ispred Francuskinje Amelie Mauresmo sa 4,546 i Ruskinje Anastazije Miskine sa 4,012. bodova. Najbolje plasirana hrvatska tenisačica je Karolina Šprem, koja je, unatoč porazu u prvom kolu Gold Coast, skočila za jedno mjesto, te je izjednačila najbolji ranking karijere na 17. poziciji. Splićanka Jelena Kostanić 36. je igračica svijeta, a blizu najboljih 100 su i Zagrepčanka Sanda Mamić na 104. te Makaranka Silvija Talaja na 117. mjestu.

U Goodyear košarkaškoj ligi odigrano je 17. kolo. Zagrebačka Cibona VIP slavila je u Sloveniji u dvoboju protiv Pivovarne Laško. Petim trijumfom u nizu Zadar je na jedan dan (u subotu) izbio na čelo regionalne lige jer se većina utakmica igrala u nedjelju. Šibenka i Split nisu uspjeli iznenaditi na gostovanjima u Beogradu kod Zvezde i Reflexa, a Zagreb je poražen na domaćem parketu.

Rezultati 17. kola:

Crvena zvezda – Šibenka 81 : 70, Zadar – Široki HT 101 : 85

Relex – Split CO 89 : 76, Bosna – Geoplin Slovan 83 : 71

Helios – Partizan 64 : 75, Zagreb – Hemofarm 98 : 101

Budućnost – Union Olimpija 71 : 85, Pivovarna Laško – Cibona VIP 69 : 76.

Na ljestvici vodi Union Olimpija s 30 bodova, ispred Zadra, Hemofarma, Partizana i Reflexa s po 29 te Cibone VIP s 28 bodova. Od hrvatskih klubova Zagreb se nalazi na 12. mjestu s 23 boda, Šibenka Dalmare je 14. s 21 bodom, a Split je predzadnji 15. s 20 bodova.

Ladislav Heka

DVD s Koljnofskim pirom

Zadnje adventske nedilje u Koljnofu je prezentiran DVD s Koljnofskim pirom, koji je zadnji čin u ovom ogromnom projektu toga naselja. Lani u ovu dob je dozrio i pretvorio se u dvourni, slavni spektakl na koljnofskoj sceni najlipši običaj Gradišćanskih Hrvatov. S folklornimi elementi obogaćen, s vokalnimi uloški kolorizirani igrokaz je publiku otpeljao u te stare čase kad su ljudi još imali vremena i volju za šale, mulatovanje ter temeljno i pošteno su se veselili hištvu u kom su se našli mladi na doživotnom putovanju. Za predstavami najprlje je objavljen muzički materijal na posebnom CD-u, a prije Božića jur se je otvorila mogućnost da se nabavu DVD-i i za audiovizualni doživljaj. Kako je rekao na prezentaciji koordinator tih djela dr. Franjo Pajrić, mapa sadrži dva DVD-a ki duraju tri ure i 15 minutov. Gledatelji po želji i volji se moru razabirati pri točka, ovisno o tomu što kanu u danom trenutku pogledati. Na ploča tako nije snimljen samo Koljnofski pir, nego dobivamo mnoštvo informacij o samom selu Koljnofu, o koljnofskoj

hodočasnoj crikvi, kapeli, Matinoj kući, Seoskoj kući, o tamburaši, ali moremo pogledati i stare koljnofske slike u fotoalbumu, ke su na ov način spašene za budućnost. Prilikom pripreme Koljnofskoga pira na brojni proba su ovjekovječene napore, vesele i šalne minute, iz toga je skupastao i werkfilm. Po riči Franja Pajrića, sadašnji DVD je napravljen na hrvatskom i ugarskom jeziku, a ljetos će se izdati još varijante na engleskom i nimškom jeziku s nakanjenjem da na barkojem nuglju našega globusa kanu pogledati ov materijal, jezične prepreke ne budu imali. Koljnofcem je uspelo predati ovimi pločami kusić iz svoje velikovridne prošlosti, a zaistinu moru biti gizdavi na to da sve snimljeno je, počev od glasov sve do muzike, njevo, a ovo imanje je neprolazno. Za stroške izdanja pri Croatici Koljnofci su se takaj sami skrbili. Na DVD-u još moremo preštati imena glavnih sudjelovačev, a to su koreograf Gellért Tihanyi, muzički peljač Geza Völgyi, a za tekst je bio zadužen dr. Franjo Pajrić.

-Tih-

Foto: Petar Tyrán i Tihó

Dio iz koljnofskoga opusa

Hrvatsko kazalište u Santovu

Hrvatsko kazalište iz Pečuha u ponedjeljak, 17. siječnja, gostuje u Santovu gdje će prikazati dječji komad Mladena Širole „Čarobna frulica”. Predstava čija je prazna održana lani 23. travnja u Pečuhu, održat će se u santovačkom domu kulture s početkom u 16 sati.

Ulaz je slobodan. U režiji László Bagossya igraju Slaven Vidaković (Tomica), Eva Polgar (Manda), Ivo Grišnik (Tvrdić), Zoltan Gatai (Sudac), Erika Žarac (Pustinjak) i Rafael Arcson (Trgovac).

S. B.

Pozivnica

Predsjednica Matice hrvatske Pečuh poziva Vas na **II. redovitu skupštinu Matice hrvatske Pečuh** koja će se održati 19. siječnja 2005. s početkom u 17 sati u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae u Pečuhu.

Ne bude li u zakazano vrijeme imala kvorum, Skupština će se s istim dnevnim redom održati istoga dana s početkom u 17.30 sati.

Janja Prodan

Program Hrvatskoga kazališta u Pečuhu

Siječanj 2005.

- 17. siječnja s početkom u 16 sati – **Čarobna frulica**, dječji komad Mladena Širole. Mjesto: *Santovo*
- 20. siječnja s početkom u 18 sati – **Otvaranje zajedničke izložbe** Igora Brežana i splitskih umjetnika. Mjesto: Galerija Csopor(t)-Horda – *Pečuh*
- 28. siječnja s početkom u 18 sati – **Klupko**, komedija Pere Budaka. Mjesto: *Mohač*
- 29. siječnja s početkom u 18 sati – **Klupko**, komedija Pere Budaka. Mjesto: *Salanta*

HRVATSKA KRONIKA

- 19. siječnja 2005. godine u 13.05 na I. programu MTV-a – **Čarobna frulica I. dio** – predstava Hrvatskoga kazališta u Pečuhu

Napomena: II. dio predstave će se emitirati 21. siječnja 2005. godine u 14.00 sati na II. programu MTV-a

Urednik emisija: Ivan Guban.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Ladislav Gujaš, e-mail: guco@croatica.hu. NOVINARI: Stipan Balatinac, tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu., Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu., Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu., Tímea Horvát, tel.: 94/315-479, e-mail: tihó@croatica.hu., dr. Marín Mandić, tel.: 1/364-2805. Vanjski suradnici: Ladislav Heka, Jelka Greguš, tel.: 73/352-136. LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zivko@croatica.hu. ADRESE: 8801 Nagykanizsa, Rozgonyi u. 1. Tel./Fax: 93/310-532, e-mail: glasnik@croatica.hu, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: croatica@croatica.hu. ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 8801 Nagykanizsa, Pf.: 30, i 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800021-50000001-82509019, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 3900,- Ft. List pomaže Javna fondacija za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270